

25.11.2021

Sivistysvaliokunta

VNS5/2021 vp

Kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko

Selonteon tarkoituksena on linjata Suomen toimintaa ja tavoitteita kehityspolitiikassa ja kehitysyhteistyössä. Lisäksi selonteon tarkoituksena on varmistaa pitkäaikavälin periaatteet ja arvot johdonmukaiseksi ja vaikuttavaksi politiikaksi.

Yleisesti selonteosta

Selonteossa esitellään selkeästi ja perusteellisesti kehityspolitiikan perustana olevat periaatteet ja arvot. Sen sijaan keinoja kehityspolitiikan toteuttamiseksi käydään läpi melko pintapuolisesti. Esimerkiksi yhteistyö yli hallintorajojen valmisteltavan Afrikka-strategian kanssa jää epäselväksi. Samoin kehityspolitiikka tulisi kytkeä selkeästi kestävän kehitys Agenda2030 tavoitteisiin ottaen huomioon Suomen vahvuusalueet. AMKE esittää, että selontekoa täydennetään Agenda2030-tavoitteiden ja Afrikka-strategian osalta.

Kansainvälisten instituutioiden, EU:n ja YK:n, kanssa tehtävään yhteistyöhön toivoisi selkeämpiä linjauksia. Esimerkiksi miten Suomi voisi olla nykyistä aktiivisemmin mukana EU:n ja YK:n kehityspolitiikan rahoitushauissa. Ensi vuonna Euroopan komissio aloittaa Opetushallituksesta pilariarvioinnin (ns. varainhoitoasetus 154 artikla). Arvioinnin perusteella komissio voi siirtää talousarvion toimeenpanovastuuta ehdot täyttävälle yhteisölle. Tämä antaisi Suomelle mahdollisuuden hakea EU:n kehitysyhteistyömäärärahoja, joita ei voida nykyisin hyödyntää.

Kehityspolitiikka ja (ammatillinen) koulutus

Koulutus on Suomen yksi vahvuusalueista, jota hyödynnetään osana kehityspolitiikkaa. Globaalien oppimisen kriisi on yksi merkittävä tekijä, joka estää monia maita saavuttamaan kestävän kehityksen tavoitteita. Koulutuksen avulla on mahdollista vaikuttaa myös moniin muihin kestävän kehityksen tavoitteisiin, esimerkiksi ilmastotoimiin, puhtaan energian tuottamiseen ja köyhyyden vähentämiseen.

Luvussa 12. *Hyvät kumppanuudet ovat toiminnan perusta* mainitaan kotimaisina kumppaneita korkeakoulut, opetusalan instituutiot ja tutkimuslaitokset (s. 27). AMKEN mielestä Ammatillisen koulutuksen järjestäjien määrittely ”opetusalan instituutioiksi” on vaikeasti tunnistettavissa. AMKE ehdottaa, että kohtaan lisättäisiin toimijoiksi koulutuksen järjestäjät.

Koulutusviennin kehittäminen ja globaali vastuu

Vuonna 2019 ulkoministeriön julkaisema raportti ehdotti koulutusta kehitysyhteistyön kärkitavoitteeksi. Ammatillisella koulutuksella on paljon annettavaa globaalien oppimisen kriisin ratkaisemisessa niin kehitysyhteistyössä kuin kaupallisessa vientitoiminnassa. Hallitusohjelmassa esitetty Suomen ulko- ja kehityspoliittinen linja korostaa erityisesti Afrikan maiden ja väestön kasvavaa globaalia roolia. Tätä varten on tehty Afrikka-strategiaa, jossa koulutuksella ja osaamisella on tärkeä rooli.

OKM:n toimialan tekemä toimeenpanosuunnitelma Afrikka-strategiasta nostaa ammatillisen koulutuksen yhdeksi painopisteeksi ja mainitsee ammatilliset tutkinnot yhdeksi kysytyimmistä koulutuspalveluista.

Agenda2030-selonteon eduskuntakäsittelyn yhteydessä sivistysvaliokunta lausui:

”Sivistysvaliokunta pitää tärkeänä, että jatkossa myös ammatillisen koulutuksen tarjoamia mahdollisuuksia koulutusviennissä selvitetään.” (VNS 3/2020 vp).

Ammatillisen koulutuksen lainsäädäntömuutos (HE 195/2021) tutkintovientiä varten on eduskunnan käsittelyssä. Esitys ei esimerkiksi mahdollistaisi osana kehitysyhteistyöllä järjestettävää tutkintokoulutusta koulutusjaksoa opiskelijalle Suomessa. AMKE esittää, että lainsäädäntöä tulisi päivittää maksullisen toiminnan järjestämisen EU/ETA-alueella.

Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Saku Lehtinen
asiantuntija

Lisätiedot asiantuntija, Saku Lehtinen, 040 041 2057, saku.lehtinen@amke.fi